EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 3. 2022
COM(2022) 127 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE A EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU

o uplatňovaní nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 606/2013 z 12. júna 2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach

1. ÚVOD

1.1. Súvislosti

Nariadenie (EÚ) č. 606/2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach[1] (ďalej len „nariadenie“) dopĺňa smernicu 2011/99/EÚ o európskom ochrannom príkaze[2] (ďalej len „smernica“). Oba akty sú súčasťou rovnakého legislatívneho balíka. Nariadenie bolo prijaté 12. júna 2013 na základe článku 81 ods. 2 písm. a), e) a f) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

Uvedená smernica a nariadenie tvoria spolu so smernicou 2012/29/EÚ, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov[3] (ďalej len „smernica o právach obetí“), jednotný súbor opatrení. Posilňujú sa tak práva a ochrana obetí a potenciálnych obetí trestných činov, pokiaľ takéto osoby vycestujú alebo sa presťahujú do iného členského štátu.

Smernica a nariadenie sú zamerané na dosiahnutie tohto cieľa poskytnutím právneho základu pre príslušné orgány v členských štátoch na uznávanie ochranných príkazov vydaných v inom členskom štáte. Podľa tohto právneho rámca musia všetky členské štáty uznávať a vykonávať ochranné príkazy v trestných veciach, ako aj ochranné opatrenia v občianskych veciach vydané v inom členskom štáte.

Ako sa vyžaduje podľa článku 21 nariadenia, v tejto správe sa posudzuje jeho uplatňovanie. Európska komisia musí takisto predložiť Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o uplatňovaní nariadenia a v prípade potreby aj akékoľvek návrhy na zmeny. Správa sa mala predložiť do 11. januára 2021, pandémia COVID-19 však vyvinula v prvej polovici roka 2020 na Komisiu bezprecedentný tlak, aby riešila naliehavé spisy súvisiace s ochorením COVID-19. Tým došlo k omeškaniu posúdenia a jeho zverejnenia.

Nariadenie dopĺňa smernicu, aby sa zabezpečilo, že v rámci EÚ nie je žiadna právna medzera, pokiaľ ide o vzájomné uznávanie ochranných opatrení pre obete trestných činov. Táto správa sa preto musí čítať spolu so správou o vykonávaní smernice, ktorú Komisia uverejnila 11. mája 2020[4]. Správy spoločne poskytujú úplný obraz o minimálnych pravidlách nadnárodného uznávania a vykonávania ochranných opatrení príslušnými orgánmi v členských štátoch, ktoré sa uplatňujú v celej EÚ.

1.2. Účel a hlavné prvky nariadenia

Cieľom nariadenia je zabezpečiť, aby sa fyzická osoba, na ktorú sa vzťahuje ochranné opatrenie v občianskych veciach v jednom členskom štáte, mohla aj naďalej spoliehať na takúto ochranu pri presťahovaní sa alebo vycestovaní do iného

---

1 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 606/2013 z 12. júna 2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach (Ú. v. EÚ L 181, 29.6.2013, s. 4).

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/99/EÚ z 13. decembra 2011 o európskom ochrannom príkaze (Ú. v. EÚ L 338, 21.12.2011, s. 2).

3 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57).

4 Správa Komisie Európskemu parlamentu a Rade o vykonávaní smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/99/EÚ z 13. decembra 2011 o európskom ochrannom príkaze [COM(2020) 187 final, 11.5.2020].

členského štátu. Cieľom nariadenia je zároveň zaručiť práva na obhajobu osoby predstavujúcej riziko.

Preto sa v nariadení stanovujú pravidlá vzájomného uznávania ochranných opatrení nariadených v členských štátoch. Tieto pravidlá umožňujú príslušným orgánom zabezpečovať nepretržitú ochranu v celej EÚ prostredníctvom použitia jednoduchého a rýchleho mechanizmu.

Nariadenie sa uplatňuje na vnútroštátne ochranné opatrenia v občianskych veciach, ktoré sú nariadené ako súčasť občianskeho súdneho konania a správnych postupov. Konkrétnejšie sa uplatňuje na opatrenia, ktorými sa osobe predstavujúcej riziko pre telesnú alebo duševnú integritu inej osoby ukladajú povinnosti, a to na účely ochrany tejto inej osoby. Nariadenie sa vzťahuje na všetky obete. Zahŕňa tri najbežnejšie typy vnútroštátnych ochranných opatrení:

- zákaz alebo úpravu vstupu na miesto, kde má chránená osoba pobyt, kde pracuje alebo kde sa zdržiava, alebo ktoré chránená osoba pravidelne navštevuje,
- zákaz alebo úpravu kontaktu s chránenou osobou akýmkoľvek spôsobom a
- zákaz alebo úpravu približovania sa k chránenej osobe bližšie ako na určenú vzdialenosť.

Cieľom ochranných opatrení je väčšinou zabrániť akejkoľvek forme:

- rodovo motivovaného násilia,
- domáceho násilia alebo
- násilia v blízkych vzťahoch, ako je fyzické násilie, obťažovanie, sexuálne násilie, prenasledovanie, zastrašovanie alebo iné formy nepriameho nátlaku.

Obete týchto trestných činov sú v osobitnej miere vystavené sekundárnej a opakovanej viktimizácii, zastrašovaniu a pomste. V praxi sú ochranné opatrenia využívané najmä ženami.

Ochranné príkazy majú zvyčajne za následok relatívne obmedzené porušenie voľného pohybu osoby predstavujúcej riziko. Vydávanie a monitorovanie ochranných príkazov vo všeobecnosti nezahŕňa významné finančné investície. Môžu však pomôcť obmedziť násilie a predchádzať mu[5].

V praxi osoba, ktorej sa poskytuje ochrana podľa jedného vnútroštátneho ochranného opatrenia alebo viacerých vnútroštátnych ochranných opatrení (ďalej len „chránená osoba“), podá žiadosť orgánu členského štátu, v ktorom sa nariadili opatrenia (ďalej len „vydávajúci orgán“). Ak sa žiadosť schváli, vydávajúci orgán v členskom štáte (ďalej len „členský štát pôvodu“) vydá osvedčenie. Vydávajúci orgán následne zašle osvedčenie príslušnému orgánu iného členského štátu (ďalej len „dožiadaný členský štát“), aby sa na území dožiadaného členského štátu uznali a vykonali ochranné opatrenia. Príslušný orgán dožiadaného členského štátu môže prijať akékoľvek dostupné opatrenie podľa svojho vnútroštátneho práva v podobnom prípade s cieľom naďalej poskytovať ochranu chránenej osobe na území dožiadaného členského štátu. Dožiadaný členský štát musí poskytnúť obeti rovnakú úroveň ochrany, ktorú by poskytol vlastným občanom v podobnej situácii.

[5] van der Aa, S., Niemi, J., Sosa, L., Ferreira, A., Baldry, A., *Mapping the legislation and assessing the impact of protection orders in the European Member States* (Zmapovanie právnych predpisov a posúdenie vplyvu ochranných opatrení v európskych členských štátoch), 2015.

Osvedčenie o ochranných opatreniach v občianskych veciach má formu viacjazyčného štandardného vzoru, ktorý bol prijatý neskorším vykonávacím aktom[6]. Iné členské štáty musia uznať toto osvedčenie bez akéhokoľvek dodatočného overenia. Osvedčenie musí byť priamo vykonateľné, čo znamená, že chránená osoba sa môže priamo dovolávať ochranných opatrení pred orgánmi dožiadaného členského štátu.

Od 11. januára 2015 je nariadenie priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch okrem Dánska.

1.3. Cieľ a rozsah správy

V analýze vypracovanej Komisiou sa vychádza najmä z priamych informácií od členských štátov. Komisia extrahovala primárne údaje z oznámení členských štátov podľa článku 18 ods. 1. V týchto oznámeniach sú uvedené príslušné orgány a prijateľné jazyky na účely nariadenia. Komisia okrem toho preskúmala odpovede v rámci dotazníka, ktorý sa týkal uplatňovania nariadenia od nadobudnutia jeho účinnosti. Komisia tento dotazník zaslala príslušným orgánom v členských štátoch v júli 2021, pričom naň odpovedalo 19 členských štátov. Šestnásť zo všetkých členských štátov potvrdilo, že ich právny systém umožňuje nariaďovať ochranné opatrenia v občianskych veciach. Komisia zhromaždila dodatočné informácie o príslušných orgánoch v členských štátoch prostredníctvom Európskeho portálu elektronickej justície.

Na vypracovanie tejto správy Komisia použila dve dodatočné štúdie, ktorými sa doplnili údaje od členských štátov. Komisia osobitne čerpala zo štúdie uverejnenej Európskych parlamentom v roku 2017. V štúdii sa ako súčasť posúdenia vykonávania smernice[7] preskúmalo fungovanie vzájomného uznávania ochranných opatrení v občianskych veciach. Komisia sa takisto hlbšie zaoberala konečnou štúdiou týkajúcou sa ochranných príkazov v európskych členských štátoch, projekt financovaný Komisiou z programu Daphne v rokoch 2012 až 2014. V štúdii sa zmapovali právne predpisy a posúdil sa vplyv ochranných príkazov v členských štátoch[8].

Táto správa sa zameriava na ustanovenia, ktoré tvoria základ nariadenia a ktoré sú kľúčové pre bezproblémové fungovanie vzájomného uznávania ochranných opatrení v občianskych veciach v celej EÚ.

Tieto ustanovenia zahŕňajú povinnosť oznamovať typy orgánov, ktoré sú príslušné vo veciach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie, s uvedením:

- orgánov, ktoré sú príslušné vydávať osvedčenia o ochranných opatreniach v občianskych veciach,
- orgánov, ktorým sa má predložiť ochranné opatrenie nariadené v inom členskom štáte (a ktoré sú príslušné vykonať takéto opatrenie),
- orgánov, ktoré sú príslušné vykonať úpravu ochranných opatrení, a

---

6 Vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) č. 939/2014 z 2. septembra 2014, ktorým sa stanovujú osvedčenia uvedené v článkoch 5 a 14 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 606/2013 o vzájomnom uznávaní ochranných opatrení v občianskych veciach (Ú. v. EÚ L 263, 3.9.2014. s. 10).

7 Výskumná služba Európskeho parlamentu, *Štúdia o európskom ochrannom príkaze*, PE 603.272, september 2017 (http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2017/603272/EPRS_STU(2017)603272_EN.pdf).

8 van der Aa, S. et al., už citované.

- orgánov, ktorým sa má predložiť návrh o neuznanie.

V správe sa takisto posudzuje:

- jazykový režim členských štátov,
- povinnosť rešpektovať práva na obhajobu osoby predstavujúcej riziko,
- vydávanie, spracovávanie a zasielanie osvedčení o ochranných opatreniach v občianskych veciach a
- oprava a zrušenie osvedčení o ochranných opatreniach v občianskych veciach.

2. VŠEOBECNÉ POSÚDENIE

Správa sa vzťahuje na všetky členské štáty, ktoré sú viazané týmto nariadením[9].

Vydávajúce orgány v členských štátoch pôvodu môžu nariadiť ochranné opatrenia v občianskych veciach, a to napríklad zákazy približovania sa k inej osobe bližšie ako na určenú vzdialenosť. Podľa odôvodnenia 14 nariadenia musia dožiadané členské štáty uznať takéto opatrenia ako ochranné opatrenia v občianskych veciach.

Pojem občianske veci sa okrem toho musí vykladať samostatne. Orgán, ktorý nariaďuje ochranné opatrenie, môže mať občiansku, správnu alebo trestnú povahu. Táto povaha však nie je relevantná pri posúdení toho, či má ochranné opatrenie občiansku povahu, pokiaľ sa samotné rozhodnutie týka občianskych vecí (odôvodnenie 10).

V nariadení sú zohľadnené rôzne právne tradície členských štátov a nezasahuje sa ním do vnútroštátnych systémov, ktoré sa vzťahujú na nariaďovanie ochranných opatrení. Znamená to, že nariadením sa členským štátom neukladajú povinnosti zmeniť svoje vnútroštátne systémy, aby tým umožnili nariaďovanie ochranných opatrení v občianskych veciach. Takisto sa tým členským štátom neukladajú povinnosti zaviesť ochranné opatrenia v občianskych veciach na účely uplatňovania nariadenia (odôvodnenie 12).

Šestnásť členských štátov potvrdilo Komisii, že ich právne systémy umožňujú nariaďovať ochranné opatrenia v občianskych veciach. Štyri zo všetkých členských štátov potvrdili, že neumožňujú nariaďovať ochranné opatrenia v občianskych veciach ani vydávať osvedčenia, na ktoré sa vzťahuje nariadenie. Komisia to pri vypracovaní správy zohľadnila.

V dôsledku toho sa v správe odzrkadľuje situácia v členských štátoch v rozsahu, v akom sa na ne nariadenie uplatňuje v praxi. V správe sa takisto zohľadňuje odôvodnenie 12 nariadenia.

V záverečnej správe o ochranných príkazoch v európskych členských štátoch z roku 2015[10] a v štúdii Európskeho parlamentu z roku 2017[11] sa zistilo, že všetky členské štáty poskytujú istú formu ochranných príkazov v trestných alebo občianskych

---

9 Správa sa nevzťahuje na Spojené kráľovstvo, keďže údaje o vykonávaní nariadenia zhromaždené na účely časti správy, ktorá sa týka analýzy, sa zhromaždili po tom, ako táto krajina vystúpila z EÚ, a po skončení prechodného obdobia, počas ktorého bolo nariadenie v Spojenom kráľovstve ešte platné.

10 van der Aa, S. et al., už citované.

11 Výskumná služba Európskeho parlamentu, už citované.

veciach. V oboch štúdiách sa však zistilo, že právne predpisy v oblasti ochranných príkazov a úrovne ochrany sa výrazne líšia v celej EÚ, a preto môžu brániť bezproblémovému fungovaniu smernice a nariadenia, ktoré spoločne tvoria právny rámec EÚ.

Zdá sa, že väčšina členských štátov uprednostňuje systém, v rámci ktorého sa ochranné opatrenia nariaďujú buď po trestnom konaní, alebo po občianskom súdnom konaní, prípadne po správnom postupe. V iných členských štátoch je pre obete dostupná kombinácia občianskych a trestných opatrení.

V istých prípadoch môže byť pre príslušné orgány v členských štátoch zložité určiť, či sa smernica alebo nariadenie uplatňuje. Existuje pravdepodobnosť, že táto situácia nastáva, ak jeden ochranný príkaz zahŕňa niekoľko opatrení rôznej povahy (buď občianske, správne, alebo trestné).

V záverečnej správe o ochranných príkazoch v európskych členských štátoch z roku 2015, ako aj v štúdii Európskeho parlamentu z roku 2017 sa preto naznačuje, že používanie ochranných opatrení v občianskych a trestných veciach a spôsob, akým sa uplatňujú, sa v praxi výrazne líši, a to v celej EÚ.

3. OSOBITNÉ POSÚDENIE

3.1. Príslušné orgány [článok 18 ods. 1 písm. a)]

Článkom 18 ods. 1 písm. a) nariadenia sa od členských štátov vyžaduje, aby informovali Komisiu o typoch orgánov, ktoré sú príslušné vo veciach, na ktoré sa vzťahuje nariadenie. Do júla 2015 oznámili Komisii potrebné informácie všetky členské štáty, ktoré sú viazané nariadením, s výnimkou jedného členského štátu.

Podľa článku 5 ods. 1 nariadenia musí vydávajúci orgán členského štátu pôvodu vydať na žiadosť chránenej osoby osvedčenie na viacjazyčnom vzorovom formulári. Článkom 18 ods. 1 písm. a) bodom i) sa od členských štátov vyžaduje, aby oznámili Komisii kategórie orgánov, ktoré sú príslušné nariadiť ochranné opatrenia a vydať osvedčenia.

Dvadsať zo všetkých členských štátov, na ktoré sa vzťahuje nariadenie, oznámilo, že orgánmi, ktoré sú príslušné nariadiť a vydať ochranné opatrenia v občianskych veciach, sú geograficky príslušné súdy. Zahŕňajú súdy prvého stupňa, odvolacie súdy a najvyššie súdy. Päť zo všetkých členských štátov výslovne uviedlo súdy pre rodinné veci alebo úsek rodinného práva na súdoch, kým jeden členský štát uviedol pracovný súd. Štyri členské štáty okrem toho uviedli, že príslušnými sú aj prokurátori.

S cieľom zohľadniť rôzne typy orgánov, ktoré nariaďujú ochranné opatrenia v občianskych veciach v členských štátoch, sa nariadenie vzťahuje na rozhodnutia súdov, ako aj správnych orgánov. Správne orgány však musia poskytovať záruky, pokiaľ ide o ich nestrannosť a právo účastníkov na preskúmanie rozhodnutia súdom. Takisto to znamená, že policajné orgány nemôžu byť vydávajúcimi orgánmi (odôvodnenie 13). Jeden členský štát informoval Komisiu, že príslušným je starosta mesta. Iný členský štát oznámil, že polícia vo svojej funkcii orgánu, ktorému boli zverené právomoci verejnej správy, môže nariadiť dočasné preventívne obmedzujúce opatrenia a vydávať osvedčenia.

Článkom 18 ods. 1 písm. a) bodom ii) nariadenia sa od členských štátov vyžaduje, aby oznámili Komisii typy orgánov:

- ktorým sa má predložiť ochranné opatrenie nariadené v inom členskom štáte a/alebo
- ktoré sú príslušné vykonať takéto opatrenie.

Dvanásť zo všetkých členských štátov určilo súdy, z ktorých všetky okrem jedného určili geograficky príslušné súdy, akými sú okresné súdy, mestské súdy alebo krajské súdy. V troch členských štátoch sú príslušnými prokurátori a v štyroch ďalších je príslušným súdny vykonávateľ. V ôsmich členských štátoch sa do presadzovania ochranných opatrení okrem toho zapájajú orgány presadzovania práva. Zdá sa, že v dvoch členských štátoch je za uznávanie osvedčení a presadzovanie ochranných opatrení priamo zodpovedná polícia.

Článkom 18 ods. 1 písm. a) bodom iii) nariadenia sa od členských štátov vyžaduje, aby oznámili Komisii typy orgánov, ktoré sú príslušné vykonať úpravu ochranných opatrení. Osemnásť zo všetkých členských štátov výslovne určilo geograficky príslušné súdy, akými sú okresné súdy, mestské súdy, krajské súdy alebo predseda miestneho súdu. Tri členské štáty navyše určili súdy alebo súdy prvého stupňa vo všeobecnosti, kým dva členské štáty určili prokurátorov a dva ďalšie určili súdneho vykonávateľa.

Článkom 18 ods. 1 písm. a) bodom iv) nariadenia sa od členských štátov napokon vyžaduje, aby oznámili Komisii typy orgánov, ktorým sa má predložiť návrh o neuznanie (a odmietnutie výkonu). Sedemnásť zo všetkých členských štátov výslovne určilo geograficky príslušné súdy. Na druhej strane štyri členské štáty oznámili iné typy súdov, akými sú súdy prvého stupňa, súdy prerokúvajúce menej závažné trestné činy a odvolacie súdy.

3.2. Jazykový režim [článok 18 ods. 1 písm. b), článok 16, článok 4 ods. 2) písm. c) a článok 5 ods. 3]

Chránená osoba, ktorá má v úmysle sa v dožiadanom členskom štáte dovolať ochranného opatrenia, musí v prípade potreby poskytnúť príslušným orgánom preklad osvedčenia [článok 4 ods. 2 písm. c)]. Chránená osoba môže od členského štátu pôvodu žiadať poskytnutie tohto prekladu (článok 5 ods. 3).

Osvedčenie musí byť preložené do jedného z úradných jazykov dožiadaného členského štátu alebo do úradného jazyka EÚ, ktorý tento členský štát oznámil ako prijateľný (článok 16 ods. 1). Členské štáty museli do 11. júla 2014 oznámiť tieto informácie Komisii [článok 18 ods. 1 písm. b)]. Osem zo všetkých členských štátov dodržalo túto lehotu. Do júla 2015 oznámili Komisii potrebné informácie všetky členské štáty, ktoré sú viazané nariadením, s výnimkou jedného členského štátu.

Tri zo všetkých členských štátov prijímajú došlé osvedčenia v angličtine a jeden členský štát informoval Komisiu, že jeden z jeho okresných súdov prijíma došlé osvedčenia v taliančine. Dva členské štáty navyše prijímajú došlé osvedčenia na recipročnom základe v ďalších jazykoch.

3.3. Procesné záruky pre osobu predstavujúcu riziko (články 6, 11, 12 a 13)

V nariadení sa stanovujú konkrétne záruky s cieľom zabezpečiť, aby sa rešpektovalo právo osoby predstavujúcej riziko na obhajobu v prípade, že chránená osoba požiada

o vydanie osvedčenia (článok 6). Príslušný orgán musí predovšetkým overiť, či osoba predstavujúca riziko:

- bola oboznámená s ochranným opatrením (alebo s jeho úpravou v súlade s článkom 11 ods. 3),
- bola informovaná o začatí konania alebo
- má právo napadnúť ochranné opatrenie v členskom štáte pôvodu.

V piatich členských štátoch sa osobe predstavujúcej riziko oznamuje ochranné opatrenie osobne, prostredníctvom súdneho vykonávateľa alebo súdneho úradníka.

V dvoch členských štátoch sa osoba oboznamuje buď osobne, alebo doporučeným listom. V jednom členskom štáte sa tak vykoná iba prostredníctvom doporučeného listu. V jednom členskom štáte sa vo väčšine prípadov oznámenie uskutočňuje písomne (elektronicky alebo doporučeným listom). Ak je osoba predstavujúca riziko prítomná na pojednávaní, informácie sa poskytnú ústne. V jednom členskom štáte sa osoba oboznamuje obyčajným poštovým listom. V troch členských štátoch môže polícia v niektorých prípadoch vykonať oznámenie osobne.

V troch členských štátoch neexistujú konkrétne pravidlá oznamovania osvedčenia. Osoba predstavujúca riziko môže byť oboznámená rôznymi spôsobmi, a to napríklad elektronicky, doporučeným listom, poskytovateľmi kuriérskych služieb alebo osobne.

Členské štáty nenahlásili žiadne opakujúce sa problémy pri oboznamovaní osoby predstavujúcej riziko.

Podľa nariadenia môže osoba predstavujúca riziko podať žalobu v dožiadanom členskom štáte. Osoba predstavujúca riziko môže proti úprave ochranného opatrenia podať opravný prostriedok (článok 11 ods. 5). V istých prípadoch[12] môže táto osoba takisto požiadať o neuznanie alebo odmietnutie výkonu ochranného opatrenia (článok 13 ods. 1).

Jeden členský štát poskytol štatistiky týkajúce sa žalôb, ktoré podali osoby predstavujúce riziko na súd prvého stupňa. V roku 2017 išlo spolu o 13 žiadostí, v roku 2018 ich bolo 28 a v roku 2019 ich bolo 13.

3.4. Vydanie, spracovanie a zaslanie osvedčenia (článok 4 ods. 1 a článok 5 ods. 1)

Chránená osoba môže požiadať vydávajúci orgán členského štátu pôvodu o vydanie osvedčenia (článok 5 ods. 1) a jeho zaslanie orgánom iného členského štátu na účely uznania a výkonu. Podľa článku 4 ods. 1 nariadenia musia členské štáty uznať ochranné opatrenia nariadené v inom členskom štáte bez akéhokoľvek osobitného konania. Okrem toho musia byť tieto opatrenia priamo vykonateľné v dožiadanom členskom štáte.

Fungovanie viacjazyčného vzorového formuláru vydaného podľa článku 5 nariadenia vrátane jeho obsahu bolo uspokojivé podľa všetkých ôsmich členských štátov, ktoré v tejto veci poskytli spätnú väzbu.

Sedem zo všetkých členských štátov umožnilo zasielať osvedčenia elektronicky. Päť členských štátov okrem toho potvrdilo, že osvedčenia určené na uznanie ochranných

[12] Ak je takéto uznanie v zjavnom rozpore s verejným poriadkom v dožiadanom členskom štáte alebo by bolo nezlučiteľné s rozsudkom vydaným alebo uznaným v danom členskom štáte.

opatrení v občianskych veciach možno spracovať digitálne. Štyri z týchto členských štátov mali v tejto súvislosti pozitívnu skúsenosť a žiadny z nich nemal negatívnu skúsenosť. Žiadny členský štát neupovedomil Komisiu o prípadných problémoch pri zasielaní osvedčení. Jeden členský štát však uviedol, že sa musia vyplniť samostatné vzorové formuláre, ak ide o viac ako jednu osobu. V takýchto prípadoch si vyplnenie formulárov vyžaduje viac času.

Žiadny členský štát neuviedol prípadný opakujúci sa problém týkajúci sa postupu, a to ani pokiaľ ide o dodržiavanie lehoty. A napokon štyri členské štáty naznačili, že nedisponujú údajmi ani praktickými skúsenosťami.

3.5. Oprava alebo zrušenie ochranných opatrení a osvedčení (článok 14 ods. 1 a článok 9 ods. 1)

Ochranné opatrenie možno pozastaviť, obmedziť alebo zrušiť v členskom štáte pôvodu. V takejto situácii môže chránená osoba alebo osoba predstavujúca riziko požiadať o vydanie osvedčenia, aby sa zabezpečilo, že táto zmena sa zohľadní v dožiadanom členskom štáte (článok 14 ods. 1).

Ak osvedčenie obsahuje administratívnu chybu alebo je zrejmé, že bolo vydané neoprávnene, chránená osoba alebo osoba predstavujúca riziko môže požiadať o opravu alebo zrušenie osvedčenia. Vydávajúci orgán tak môže urobiť aj z vlastného podnetu (článok 9 ods. 1).

Fungovanie viacjazyčného vzorového formuláru vydaného podľa článku 14 nariadenia vrátane jeho obsahu bolo uspokojivé podľa všetkých ôsmich členských štátov, ktoré v tejto veci poskytli spätnú väzbu.

Iba jeden členský štát poskytol informácie o priemernom čase na uskutočnenie zrušenia alebo opravy a uviedol trvanie 10 až 14 dní. Jeden členský štát okrem toho informoval, že v jednom prípade sa osvedčenie muselo opraviť v dôsledku chyby vo výpočte.

V inom členskom štáte sa vo vnútroštátnom práve nestanovuje žiadna lehota na opravu alebo zrušenie osvedčenia. V tomto členskom štáte sa vydanie preskúmava počas pojednávania na súde, čo sa musí účastníkom vopred oznámiť. Trvanie postupu sa preto môže líšiť v závislosti od trvania týchto súdnych konaní. A napokon deväť členských štátov buď neposkytlo údaje, alebo uviedlo, že sa v nich nevyskytli žiadne prípady.

3.6. Zvyšovanie informovanosti a odborná príprava v oblasti vykonávania nariadenia

Sedem zo všetkých členských štátov zvýšilo informovanosť súdnych orgánov a odborníkov z oblasti justície o vykonávaní nariadenia, a to najmä prostredníctvom informačných listov, webových sídiel, príručiek a návodov, advokátskych komôr a usmernení.

Kurzy odbornej prípravy v oblasti vykonávania nariadenia boli zorganizované v piatich členských štátoch. V štyroch z nich sa však tieto kurzy nezameriavali konkrétne na nariadenie, ale boli skôr súčasťou programov pre sudcov a/alebo súdnych úradníkov a mali všeobecnejšie zameranie.

4. ZBER ÚDAJOV

V júli 2021 Komisia zaslala príslušným orgánom v členských štátoch dotazník s cieľom zozbierať údaje a informácie o vykonávaní nariadenia od nadobudnutia jeho účinnosti. Komisii poskytlo odpovede 19 členských štátov, z ktorých 16 potvrdilo, že ich právny systém umožňuje nariaďovať ochranné opatrenia v občianskych veciach.

Komisia zistila, že desať členských štátov (t. j. polovica členských štátov, na ktoré sa nariadenie vzťahuje) uviedlo, že nedisponujú rozčlenenými štatistickými údajmi o ochranných opatreniach v občianskych veciach. Tieto členské štáty preto nemohli poskytnúť údaje o počte vydaných alebo prijatých osvedčení podľa nariadenia. Sedem zo všetkých členských štátov poskytlo údaje, ale uviedlo príliš malý počet vydaných, ako aj prijatých osvedčení (od jedného po žiadne). V jednom členskom štáte sa vydalo 25 osvedčení.

Štrnásť zo všetkých členských štátov odpovedalo, že sa v nich nevyskytli žiadne prípady alebo nemali rozčlenené štatistiky týkajúce sa žiadostí o vydanie osvedčení, ktoré prijali v postavení členského štátu pôvodu. Na druhej strane dva členské štáty informovali, že z ich jednotlivých príslušných orgánov všetky prijali jedinú žiadosť o vydanie osvedčenia, pričom jedna z nich bola zamietnutá.

Dotazník zahŕňal takisto otázky týkajúce sa prípadov, v ktorých členské štáty v postavení dožiadaného členského štátu presadzovali ochranné opatrenie prostredníctvom osvedčenia podľa článku 5 a napokon opatrenie upravili. Päť zo všetkých členských štátov uviedlo, že sa u nich nevyskytli žiadne takéto prípady.

Päť členských štátov podobne uviedlo, že sa u nich nevyskytli žiadne prípady, ktoré by zahŕňali odvolacie konanie proti úprave ochranného opatrenia.

Takmer všetky členské štáty, ktoré odpovedali na dotazník, uviedli, že sa v nich nevyskytli žiadne známe prípady (dva členské štáty) alebo nedisponovali rozčlenenými údajmi (deväť členských štátov), pokiaľ ide o pozastavené, opravené alebo zrušené ochranné opatrenia podľa článku 14 alebo článku 9 nariadenia. To platí bez ohľadu na to, či boli v postavení členského štátu pôvodu alebo dožiadaného členského štátu. V jednom členskom štáte sa jedno osvedčenie opravilo v súlade s článkom 9 nariadenia, a to v dôsledku chyby vo výpočte.

V záverečnej správe o ochranných príkazoch v európskych členských štátoch z roku 2015[13] a v štúdii Európskeho parlamentu z roku 2017[14] sa už poukázalo na nedostatok spoľahlivých a verejne dostupných údajov o výskyte ochranných príkazov v občianskych veciach. V oboch štúdiách sa uviedlo, že mnohým členským štátom chýbajú pravidelné štatistiky a mohli sa spoľahnúť iba na príležitostné štúdie. Poskytnuté informácie sa navyše zvyčajne vzťahovali na určité ochranné príkazy alebo určité časti krajiny. V štúdiách sa dospelo k záveru, že veľké rozdiely v údajoch zhromaždených v rôznych členských štátoch by mohli znamenať, že skutočný výskyt ochranných opatrení v občianskych veciach bol vo veľkej miere podcenený. Výsledky štúdie z roku 2021 vedú k rovnakému záveru. Neexistencia rozčlenených údajov členských štátov, ktorých právne systémy umožňujú nariaďovať

13 van der Aa, S. et al., už citované.

14 Výskumná služba Európskeho parlamentu, už citované.

ochranné opatrenia v občianskych veciach, komplikuje vypracovanie skutočného odhadu používania týchto opatrení.

5. ZÁVER

Bezproblémové fungovanie nariadenia je rozhodujúce pre zaistenie úplnej a spoľahlivej ochrany obetí trestných činov v EÚ pri výkone ich práva na voľný pohyb.

Podľa dotknutých členských štátov je základ systému vzájomného uznávania stanoveného v nariadení (t. j. fungovanie viacjazyčného vzorového formulára) uspokojivý. Okrem toho sa zdá, že členské štáty sa pri uplatňovaní hlavných aspektov nariadenia týkajúcich sa konkrétne vydávania, spracovávania a zasielania osvedčení nestretli so žiadnymi veľkými problémami. Viacero členských štátov umožňuje zasielať osvedčenia elektronicky.

Členské štáty takisto neuvádzajú žiadne opakujúce sa problémy v súvislosti s procesnými zárukami pre osobu predstavujúcu riziko. Pokiaľ ide konkrétne o oznamovanie ochranných opatrení takejto osobe, členské štáty uplatňujú rôzne postupy, ako sú napríklad oznámenia doručené doporučeným listom, elektronicky alebo osobne.

Pri analýze sa nezistili problémy súvisiace s opravami alebo zrušeniami ochranných opatrení. Niektoré členské štáty uviedli, že sa u nich nevyskytli žiadne takéto prípady.

Podobne ako sa uvádza v správe o vykonávaní smernice o európskom ochrannom príkaze však aj z tejto analýzy vyplýva, že rozdiely v právnych predpisoch a postupoch týkajúcich sa vnútroštátnych ochranných opatrení v EÚ pravdepodobne bránia tomu, aby sa v plnej miere využil potenciál tohto nástroja, a majú vplyv na úspešné vzájomné uznávanie ochranných príkazov. Z analýzy vyplýva, že v určitých prípadoch môže byť zložité určiť, či sa smernica alebo nariadenie uplatňuje. Ide napríklad o prípady, keď jeden ochranný príkaz zahŕňa niekoľko opatrení rôznej povahy (buď občianske, správne, alebo trestné).

V tejto správe sa okrem toho ukazuje, že existuje priestor na zlepšenie informovanosti o nariadení v členských štátoch. Podporou zvyšovania informovanosti a poskytovaním informácií a usmernenia odborníkom z praxe a zainteresovaných stranám na vnútroštátnej úrovni by sa prispelo k lepšiemu využívaniu nariadenia.